

Asiakirjatyyppi nro

1(4)

Täytenne

Liite 1

Asiatunnus/Dnro

OUKA/9585/00.04.00

/2024

17.10.2024

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

Asia: HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

TE-palveluiden siirto kunnille vuonna 2025: Taloudelliset vaikutukset ja haasteet

TE-palvelut toteutetaan työllisyysalueilla, mutta kustannuksista vastaavat kunnat ja kaupungit. Muutoksen taloudellinen vaikutus on suuri - Oulun seudun työllisyysalue kiittää mahdollisuudesta lausua TE-palveluiden siirtoon liittyvistä taloudellisista vaikutuksista ja tuoda näkemyksen asiaan liittyvistä haasteista.

Yleistä

Työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palveluiden) uudistuksen tavoitteena on parantaa työmarkkinoiden toimivuutta, lisätä työllisyyttä ja tehostaa palvelujen saatavuutta. Uudistuksen myötä vastuu TE-palveluiden järjestämisestä siirtyy valtiolta kunnille, mikä tuo mukanaan merkittäviä muutoksia kuntien talousarvioihin ja toimintatapoihin.

Rahoituksen muutos ja kuntien vastuu

Uudistuksen myötä kuntien tulee varautua lisääntyviin kustannuksiin, jotka johtuvat uusista tehtävistä ja vastuualueista. Valtio on luvannut kompensoida osan näistä kustannuksista, mutta on nähtävissä, että kunnille jää silti merkittäviä lisämenoja, jotka rasittavat kuntien taloutta. Vuosien aikana kasautunut palveluiden resurssien väheneminen valtion työvoimapalveluissa on johtanut siihen, että palvelut ovat kärsineet sekä laadullisesti että määrällisesti. Tämä kokonaisuus lisää huolta siitä, että tulevat kompensatiot eivät riitä kattamaan kaikkia uudistuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Siirtymän kustannusvaikutukset

Siirtymä ei ole kustannusneutraali, mikä aiheuttaa taloudellisia haasteita kunnille, sillä valtion kompensatiot eivät täysin kata uudistuksesta aiheutuvia lisämenoja.

Asiakirjatyyppi nro

2(4)

Täytenne

Liite 1

Asiatunnus/Dnro

OUKA/9585/00.04.00

/2024

17.10.2024

Esimerkki Oulun kaupungista

Oulun kaupungin työllisyyden hoidon kustannukset nousevat vuonna 2025 TE24-uudistuksen myötä noin 40,7 miljoonaa euroa. Työttömyysturvan osalta kaupungin osuus on budjetoitu 34 miljoonaksi euroksi, jossa lisäys on 11 miljoonaa euroa. Valtio kompensoi tästä 7,4 miljoonaa euroa.

Työvoimapalveluiden valtionosuusrahoitus on noin 25 miljoonaa euroa. Tämä johtaa siihen, että Oulun kaupungin talousarvioon syntyy noin 8 miljoonan euron alijäämä työvoimapalveluissa (kuva alla). Näin ollen työvoimapalvelut siirtyvät kaupungille alijäämäisinä, eikä niiden rahoitus ole kustannusneutraali.

Oulun kaupungin Business Oulu –liikelaitos Työllisyydenhoidon kustannukset vuonna 2025

Työvoimapalveluihin kohdistuva VOS	Työttömyysturvan kompensatio	Työvoimapalveluiden valtionosuus yhteensä	Työvoimapalveluiden kustannuksen nousu	Työttömyysturvan kustannuksen nousu	Työvoimapalveluiden kustannukset 2025	Työvoimapalveluiden rahoituksen alijäämä
25,1 Meur	7,4 Meur	32,5 Meur	29,7 Meur	11 Meur	40,7 Meur	- 8,2 Meur

Siirtymän muut kipupisteet

Yhteinen visio työllisyyden edistämisestä mahdollisuutena

Valtion ja kuntien yhteinen visio työllisyyden edistämisestä mahdollistaisi tehokkaan ja yhtenäisen suunnittelun ja toimeenpanon: tällä voimme vaikuttaa yhdessä kokonaisvaltaisesti työllisyyden edistämiseen ja kokonaiskustannusrakenteeseen niin että hyötyjinä olisivat sekä valtio että kunnat.

Rahoituksen kohdentaminen valtionhallinnossa

Valtionhallinnon rahoituksen kohdentaminen tarjoaa mahdollisuuksia resurssien tehokkaaseen käyttöön ja tukee TE-palveluiden uudistuksen onnistumista: siirtymä

Asiakirjatyyppi nro

3(4)

Täytenne

Liite 1

Asiatunnus/Dnro

OUKA/9585/00.04.00

/2024

17.10.2024

edellyttää lainsäädännön ajantasaistamista ja keventämistä, mikä avaa uusia mahdollisuuksia ja parantaa palveluiden joustavuutta. TEMille on varattava riittävä resurssi tähän työhön

Kuntien vastuu työttömyysturvasta

Kunnat maksavat osuuden työttömyysturvasta, mutta eivät voi suoraan vaikuttaa sen kertymään, mikä luo epätasapainoa taloudellisiin vastuisiin ja päätöksentekoon.

Tällä hetkellä etuuksia saavat henkilöt, joiden ei pitäisi olla työttömyysturvan tai muun TE-palvelun etujen piirissä. Jos henkilö ei ole työkykyinen, hänet tulee ohjata oikeiden tukipalveluiden piiriin joko hyvinvointialueella tai kunnassa. Hyvinvointialueiden tulisi sitoutua varmistamaan, että henkilöt saavat oikeat etuudet tai tuet, ja kunnat vapautetaan maksuvelvoitteesta niissä tapauksissa, joissa vastuu kuuluu esimerkiksi hyvinvointialueelle. Näin työllisyyspalvelut voivat paremmin keskittyä asiakkaisiin, joille työllistyminen on todellinen vaihtoehto.

Vaikutukset valtion talousarvioon

Valtion tulisi varautua ensi vuoden talousarviossa maksamaan kunnille avustuksia TE-palveluiden ja työttömyysturvan osalta, mikäli todellinen taloudellinen vaikutus poikkeaa merkittävästi nyt valtionosuuksiin huomioiduista summista.

Kyseessä on merkittävä uusi tehtävä kunnille ja on ymmärrettävää, että siirtyvä valtionosuusrahoitus on haasteellista määritellä ensimmäistä kertaa. Tämä edellyttää joustavaa ja dynaamista rahoitusmekanismia, jossa huomioidaan kuntien erilaiset tarpeet ja olosuhteet.

Johtopäätökset

Uudistuksissa tulisi varmistaa, että siirtymä- ja aloitusvaiheen määrärahat vastaavat todellisia rahoitustarpeita. Uudistusten ja kestävän kasvun kaupunkipolitiikan tulee olla kaupunkien ja valtion kumppanuushanke, jotta kaupungit eivät joudu leikkaamaan lasten ja nuorten palveluista tai muista tärkeistä toiminnoista. Lisäksi on laadittava yhteinen visio työllisyyden edistämisestä valtion ja kuntien kesken, jotta toimet voidaan suunnitella ja toteuttaa tehokkaasti.

Asiakirjatyyppi nro

4(4)

Täytenne

Liite 1

Asiatunnus/Dnro

OUKA/9585/00.04.00

/2024

17.10.2024

Valtion talousarviossa tulisi huomioida kunnille joustava ja dynaaminen rahoitusmekanismi, jotta se vastaisi tehokkaasti muuttuviin tilanteisiin ja turvaisi TE-palveluiden ja työttömyysturvan toimivuuden.

Oulussa, 18.10.2024

Ari Alatossava
Oulun kaupunginjohtaja

